

Opis

W dobie daleko posuniętej specjalizacji i ciągłej dywersyfikacji poszczególnych dyscyplin naukowych tracimy z pola oglądu badawczego syntetyczny obraz badanych w sposób „izolowany” obiektów poznania naukowego. W książce przedstawiono megametodologiczną perspektywę badań naukowych, adresowaną do przedstawicieli wszystkich dyscyplin naukowych. Propozycje holistycznej penetracji badawczej umożliwiają „ucieczkę” od „szczegółu do ogółu”, od podejścia atomistycznego do ujęć syntetycznych.

W sensie hermeneutycznym badania indukcyjne i empiryczne są wielce obiecujące, ponieważ umożliwiają, poprzez stosowne narzędzia interpretacyjne, „skok” w holizm, czyli ogarnięcie wyższych, szerszych, nieskończonych pól poznania naukowego. Współcześnie punkt ciężkości wielu dyscyplin szczegółowych przeniesiony został z płaszczyzny teoriopoznawczej na płaszczyznę praktyczną. Zapomniano jednakże, że „nic nie jest tak praktyczne, jak prawidłowo sformułowana teoria”.

W niniejszym dziele gra narracyjna przebiega w sposób nieliniarny. U jego podłoża leży hermeneutyka, która umożliwia „start” do wzniosłych, wielkich narracji badawczych z dowolnego pola szachownicy przestrzeni badawczej, którym może być: zidentyfikowana lub domniemana przestrzeń badań, obszar, pole badań, optyka badawcza, problem, hipotezy, cele, metody, metodyki i narzędzia procesu badawczego.

W rozważaniach zawartych w niniejszej książce osi narracji jest dążenie do niwelacji dychotomii typu: niewiedza podmiotu poznającego (stan ex ante) - wiedza (poznanie prawdy) podmiotu poznającego (stan ex post). Zasadniczym błędem ontologicznym dowolnego typu metodologii jest lokowanie prawdy poza bytem poznającym (jednostką, podmiotem, obserwatorem, badaczem), gdzieś w bliżej niezidentyfikowanej, wymaginowanej przestrzeni, co oczywiście rodzi przekleństwo dualizmu z jego negatywnymi konsekwencjami typu: zmaganie się z problemem, niecierpliwość twórcza, czas i koszty badań, ryzyko niepowodzenia, etc.

Holistyczną metodologię poznania możemy potraktować również w sensie ontologicznym jako byt przekształcający i doskonalący „samopoznanie” rzeczywistości (uniwersum, absoliutu) przez podmioty immanentnie w nim zanurzone. Jest to proces nieskończony, nie w rozumieniu fatalistycznym: oddalania się od prawdy „holistycznej” po kolejnym odkryciu kolejnej prawdy cząstkowej („oddalanie się prawd”), lecz w znaczeniu samodelektowania się bytu uniwersalnego poprzez poznawczą „grę” na nieskończonych odsłonach jego form, znaczeń, przejawów, symboli, nazw, imion, zdarzeń, zjawisk i artefaktów, które wszystkie razem i jednocześnie każde z osobna, w sensie hermeneutycznym, reprezentują i „odbijają” byt pierwotny: niezmienny, nieograniczony i bezczasowy.

Spis treści

Narracja inicjalna 7

1. Prawda absolutna 9
2. Pustka 12
3. Forma 13
4. Prawda - nazywanie 15
5. Wszystko we wszystkim 17
6. Szczeliny bytu 20
7. Szczelina epistemologiczna 23
8. Logika procesu badawczego 25
9. Teorie krótkiego i średniego zasięgu 27
10. Złudzeniowość obszaru badawczego 29
11. Złudzeniowość „pustych” procesów badawczych 31
12. Zjawiska poza naszym doświadczeniem 33
13. Badanie nierzeczywistego 36
14. Holistyczne pole poznania 38
15. Od dualizmu poznawczego do interferencji pól znaczeń 42
16. Problem naukowy a pole niewiedzy 44
17. Problem badawczy - samopoznawanie obserwatora 46
18. Gry w polach badawczych 49
19. Ogradzanie „pastwisk” badawczych 52
20. Tożsamość a różnorodność 54
21. Dualność i różnorodność 56
22. Jedność a różnorodność 57
23. Przypuszczenie. Sacrum a profanum 59
24. Analiza podmiotowo-obiektowa 61
25. Obiekt modelowy a rzeczywisty 63
26. Rozrzut obiektów doświadczenia 67
27. Komunikowanie się z obiektem 69
28. Indywiduacja 71
29. Atomizacja 73
30. Niebezpieczeństwo fiksacji 75
31. Absolutna równość zjawisk 77
32. Klasyka sprzeczności: prawda subiektywna a prawda obiektywna 79
33. Prawda jako wyzerowanie dystansu między podmiotem a przedmiotem poznania 81
34. Zawężanie a rozszerzanie 83
35. Ześrodkowanie 85
36. Tworzenie a odtwarzanie 88
37. Poszerzanie 90
38. Odśrodkowanie 94
39. Synteza 96
40. Komponowanie 98
41. Realność 101
42. Substancjalizacja 103
43. Dekodowanie 105
44. Redukcjonizm 107
45. Działania jako przyczyna 109
46. Uniwersalność metody przypadków decyzyjnych 111

47. Przypadkowość 113
 48. Analiza porównawcza 115
 49. Badania etnograficzne 118
 50. Wielkie i małe narracje 120
 51. Piękno 122
 52. Teatr 124
 53. Gra na linearności 125
 54. Czytanie tekstu 128
 55. Analiza tekstu 130
 56. Interpretacja 132
 57. Obrzeża i peryferie 133
 58. Lokalizacja badacza: centrum - peryferie 135
 59. Dynamika a statyka 137
 60. Obiektywność a subiektywność procesu poznania. Aspekty dynamiczne i statyczne 140
 61. Koniec poznania 143
- Narracja finalna 145